

7. Татенко В., Титаренко Т. Канонічна психологія Володимира Роменця : вчинок, історія, особистість. *Психологія і суспільство*. 2011. №2. С. 22-38.

8. Фурман А.А., Фурман А.В. Вчинкова буттєвість особистості : від концепту до метатеорії. *Психологія і суспільство*. 2018. №1-2. С. 5-26.

**Галина Лещук**

*кандидат педагогічних наук, доцент,  
доцент кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки  
Тернопільського національного педагогічного університету  
імені Володимира Гнатюка*

**Наталія Задоріжна,**

*магістрантка II курсу  
ОПП «Соціальне адміністрування у громаді»,  
Тернопільського національного педагогічного  
університету імені В. Гнатюка*

## **РОЛЬ КОУЧИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ**

Сучасна соціальна робота характеризується зростанням вимог до професійної гнучкості, компетентності та психологічної стійкості фахівців. Ускладнення соціальних проблем, необхідність роботи з різними цільовими групами клієнтів зумовлюють потребу в застосуванні нових інструментів професійного розвитку фахівців з соціальної роботи. Одним із таких інструментів є коучинг, який розглядається як сучасна технологія, яку створили для розвитку потенціалу людей і команд, задля досягнення заздалегідь узгоджених цілей та докорінної зміни моделей поведінки, що призводить до розкриття внутрішнього потенціалу особистості [2, с. 5]. Завдяки інтеграції коучингових методик у практику соціальної роботи з'являються можливості для розвитку саморефлексії, усвідомлення професійних цілей і формування стратегій ефективної діяльності фахівця.

Коучингові технології сприяють підвищенню ефективності діяльності фахівців соціальної сфери, забезпечуючи структуровану основу для професійного саморозвитку, постановки цілей і вдосконалення професійних навичок. Застосування інструментів коучингу дає змогу фахівцям з соціальної роботи досягати вищих результатів у процесі професійного зростання, оскільки вони допомагають спеціалістам визначати власні сильні сторони, цінності та потенційні напрями для розвитку.

Коучингові практики також можуть бути спрямовані на розвиток конкретних компетентностей, таких як соціальна ініціативність, гнучкість мислення чи цифрова грамотність, які є ключовими у сучасній соціальній роботі.

Одним із ключових аспектів коучингового підходу в соціальній освіті є формування й уточнення цілей професійного розвитку. Коучинг сприяє ефективнішому управлінню професійними цілями соціальних працівників, допомагаючи адаптуватися

до змінного середовища та долати професійні труднощі. Соціальний працівник, опановуючи коучингові інструменти, може розробити персоналізований план розвитку, визначити пріоритетні напрями професійного зростання та сформулювати критерії досягнення поставлених цілей. Це забезпечує цілеспрямованість і системність професійної діяльності.

Коучинг також сприяє підвищенню професійної мотивації, розвитку емпатії, відновленню внутрішніх ресурсів і запобіганню синдрому емоційного вигорання [1]. Особливо актуальним це є для спеціалістів, які працюють у сфері допомоги людям з інвалідністю, сім'ям із дітьми з особливими освітніми потребами, де навантаження має не лише емоційний, а й моральний характер.

Л. Ніколаєв аналізує коучингові технології, які можуть застосовуватися для розвитку особистості фахівця та клієнта [3]:

1. Технологія SUCCES допомагає зрозуміти свої цілі та створити реалістичний план їх реалізації і базується на п'яти етапах:

- ~ Set the stage – створення атмосфери довіри та визначення контексту;
- ~ Uncover the current reality – усвідомлення поточного стану;
- ~ Create awareness – формування усвідомленості й розуміння власних ресурсів;
- ~ Craft the way forward – розробка шляхів досягнення цілей;
- ~ End with commitment – прийняття зобов'язань і конкретизація дій.

2. Технологія ПРАПДА (Прагнення-Результат-Альтернативи-План-Дії-Активний нагляд) орієнтована на результат і практичне досягнення цілей, передбачає визначення альтернатив, розробку плану дій і постійний контроль за його виконанням.

3. Технологія GROW (Goal-Reality-Options-Will) дозволяє структуровано вести коучинговий процес і сприяє ефективній взаємодії коуча з клієнтом:

- ~ Goal – постановка чітких і досяжних цілей;
- ~ Reality – аналіз поточної ситуації;
- ~ Options – пошук можливих варіантів дій;
- ~ Will – прийняття рішення й планування конкретних кроків.

4. Технологія VALOR (Vision-Alignment-Learning-Obstacles-Roadmap) сприяє стратегічному мисленню, саморозвитку та досягненню довгострокових цілей:

- ~ Vision – створення бачення бажаного майбутнього;
- ~ Alignment – узгодження візії з цінностями та реаліями;
- ~ Learning – розвиток необхідних знань і навичок;
- ~ Obstacles – подолання внутрішніх і зовнішніх перешкод;
- ~ Roadmap – створення детального плану дій.

Вище зазначені коучингові технології допомагають фахівцям соціономічних професій (соціальним працівникам, соціальним педагогам т.ін.) підвищувати ефективність роботи, розвивати лідерські якості, управляти стресом і досягати балансу між професійним і особистим життям.

Таким чином, коучингові технології мають значний потенціал у забезпеченні сталого професійного розвитку фахівців соціальної сфери. Вони сприяють підвищенню ефективності діяльності, розвитку рефлексивного мислення, формуванню навичок самоменеджменту та зміцненню психологічної стійкості.

#### **Список використаних джерел:**

1. Лещук Г.В. Сутнісні характеристики емпатії як професійно значущої риси соціального працівника. *Науковий журнал Хортицької національної академії. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2021. Вип. 1. С. 176–184.
2. Нежинська О. О., Тименко В.М. Основи коучингу: навчальний посібник. Київ; Харків: ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. 220 с.
3. Ніколаєв Л. Технології коучингу як інструмент підвищення ефективності діяльності фахівців соціономічних професій. *Вісник Національного університету оборони України*. 2024. 5 (81). С. 126–134.

**Софія Наконечна,**  
здобувач другого рівня вищої освіти,  
спеціальності 231 Соціальна робота,  
Тернопільський національний педагогічний  
університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник: **Галина Олійник,**  
кандидат педагогічних наук, доцент,  
доцент кафедри соціальної роботи та  
соціальної педагогіки,  
Тернопільський національний педагогічний  
університет імені Володимира Гнатюка

### **ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА**

**Постановка проблеми.** Сучасні процеси у суспільстві, швидкі зміни в освіті, соціальній політиці та засобах зв'язку вимагають від соціального педагога постійно оновлювати знання, навички та здібності. Професійний розвиток особистості соціального педагога – це гарант ефективного розв'язання соціально-педагогічних задач, підтримки дітей, молоді, сімей і людей, які вразливі в соціальному відношенні. З урахуванням людяності професії важливим є не тільки розвиток професійних знань, а й здатність приймати рефлексію, проявляти емпатію, розвивати комунікативні навички та бути готовим до саморозвитку [1, с. 45].

Проблема професійного розвитку соціального педагога дуже важлива в умовах євроінтеграції України, тому що система освіти зосереджена на компетентному підході, неперервному навчанні та розвитку особистих можливостей майбутніх фахівців [2, с. 27].